

UiO • Faculty of Law
University of Oslo

JUS2111 (Folkerett)

Forelesning 5

Statenes representanter og Havrett

Professor, Det juridiske fakultet, Universitet i Oslo
Co-Director, Centre for Law and Social
Transformation, Universitet i Bergen og CMI

Uke	Lesing	Forelesning	Kurs
3	Ruud/Ulfstein: Kap. 1, (+3 valgfri) Crawford: 2, (1 + 3 valgfri)	1. Folkerettens karakter, kilder (Langford, uke)	Dag 1 - Folkerettlig metode, dommer, folkerettspolitikk
6	Ruud/Ulfstein: Kap. 4, 5 Crawford: 2, 16	2. Rettssilder (Langford)	
6	Ruud/Ulfstein: Kap. 6, 7, 8, 9 Crawford: Kap. 4, 5(1–2), 6(1-4), 7	3. Folkerettens subjekter, IOs, statsbegrepet (Langford)	
	Ruud/Ulfstein: Kap. 10, 19 Crawford: Kap. 25, 31	4. Ansvar, tvisteløsning (Langford/Kierulf)	Dag 2. Fortolkning, subjekter, rettigheter og plikter
6			Dag 3 – Statens ansvar
12	Ruud/Ulfstein: Kap. 12, 18 Crawford: Kap. 11, 13(1-2), 17(1-5), 19(4), 21, 22(1-2)	5. Havrett, Statenes representanter (Langford)	
12	Ruud/Ulfstein: Kap. 11, og 14 Crawford: Kap., 32, 33(1–3,5)	6. Bruk av makt og Krigens folkerett, sikkerhetsråd (Skjold)	Dag 4. Havrett, bruk av makt Dag 5 - Internasjonale domstolers/Mini prosedyreøvelse
15/16 17	Prosedyreøvelse (obligatorisk) PBL		

I. Statenes representanter

- The Rat Cook Rule: “He killed a guest beneath his roof.
That’s something the gods can’t forgive.”

- Se P. Bechky, ‘The International Law of the Game of Thrones’, 67 *Alabama Law Review Online* (2015).

NEWS / AUSTRALIA

Lawyers in Australia seek to prosecute Aung San Suu Kyi

Rights lawyers accuse the de facto Myanmar leader of 'crimes against humanity' over Rohingya treatment.

17 Mar 2018

Human Rights for All

@AlisonBattisson

Thx @KarenMMiddleton Today we lodged an application in the Magistrates' Crt Vic for a private prosecution. There is a serious issue to be tried. #auspol #asean #AungSanSuuKyi #CAH #hr4a twitter.com/KarenMMiddleton...

10:26 AM - Mar 16, 2018

54 74 people are talking about this

Pressemelding fra advokater

- “As the ASEAN-Australia summit convenes in Sydney, the Australian Rohingya community have requested legal advocates to petition the Australian Attorney-General, the Hon. Christian Porter, to bring a prosecution against Daw Aung San Suu Kyi for the crime against humanity of deportation and forcible transfer of population.”

- “They seek to prosecute Ms Kyi using the universal jurisdiction provisions provided for in Australia’s Commonwealth Criminal Code. These provisions were enshrined as part of Australia’s ratification of the Rome Statute (which established the International Criminal Court).
- Today, the legal team lodged an application with the Magistrates’ Court of Victoria to bring a private prosecution against Ms Kyi.”

- “Widespread and credible eyewitness reports tell of extensive and systematic crimes against the Muslim Rohingya population by the Myanmar security forces, including extra-judicial killings, disappearances, violence, rape, unlawful detention, and destruction of property and whole villages. Ms Kyi has denied these events have occurred.”

- “It is alleged that Ms Kyi has failed to use her position of authority and power, and, as such, has permitted the Myanmar security forces to deport and forcibly remove Rohingyas from their homes.”

Kan Australia tiltale Aung Sun Suu Kyi?

menti.com

Please enter the code

12 34 56

Submit

The code is found on the screen in front of you

Oversikt

Fire spørsmål

1. Hvem kan representere en stat?
2. Er anerkjennelse av en stat nødvendig og viktig?
3. Har en stat immunitet i andre land?
4. Har statenes representanter immunitet?

Viktige traktater

- Wien konvensjon om diplomatisk samkvem (1961)
 - Eng: Vienna Convention on Diplomatic Relations
 - 191 stater har ratifert (feb 2017)
- Wien konvensjon om konsulære forbindelser (1963)
 - Eng: Vienna Convention on Consular Relations
 - 179 stater har ratifert (mai 2016)

- Konvensjon om immuniteter for stater og deres eiendom (2006)
 - Eng: Convention on Jurisdictional Immunities of States and their Property
 - 20 stater har ratifert (må ha 30 stater)
- Konvensjon om immuniteter for FN og deres eiendom (1946)
 - Eng: Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations
- Konvensjon om immuniteter for FNs særorganisasjoner og deres eiendom (1947)
 - Eng: Convention on the Privileges and Immunities of the Specialized Agencies

1. Hvem kan representere en stat?

Hvem kan binde landet?

- Statsoverhodet: Monark eller president
 - Monarker er ofte begrenset
 - Grl. § 26: 'Kongen i statråd'
- Statsministeren for traktater:
 - Wien konvensjon om traktater, art. 7(2)(a) – se neste slide
- Utenriksministeren
 - *Grønland-saken* (1933)
 - 'Ihlen-erklæringen' av den norske utenriksminister var bindende
- Militær øverstbefalende
 - Men kompetanse begrenset:
 - se sak om kapitulasjonsavtale fra 1940
 - Grl. § 26: 'Kongen i statsråd'

Vienna Convention on Law of Treaties

- 7(2). In virtue of their functions and without having to produce full powers, the following are considered as representing their State:
 - (a) Heads of State, Heads of Government and Ministers for Foreign Affairs, for the purpose of performing *all acts* relating to the conclusion of a treaty;
 - (b) heads of diplomatic missions, for the purpose of *adopting* the text of a treaty between the accrediting State and the State to which they are accredited;
 - (c) representatives accredited by States to an international conference or to an international organization or one of its organs, for the purpose of *adopting* the text of a treaty in that conference, organization or organ.

Men ansvarsreglene kan binde staten i praksis: se andre delen av forelesning

- Art. 4(1)
 - "The conduct of **any State organ** shall be considered an act of that State under international law."
- Art. 5
 - "The conduct of a person or entity which is not an organ of the State under article but which is **empowered** by the law of that State to exercise elements of governmental authority"
- Art. 7
 - The conduct of an **organ** of a State or person/entity 'empowered (se Art. 5) "shall be considered an act of the State under international law" **even if they exceed** their authority or contravene instructions.

Eksempel av art. 7

- *Youman-saken* (1926), General Claims Commission
 - Militia in Mexico ordered to protect threatened American citizens in a Mexican town
 - Instead, the militia joined the riot
 - These unlawful acts were imputed to the state of Mexico
 - Mexico was found responsible

Hvem kan representere et land?

- Se tilbake på Wienkonvensjon om diplomatisk samkvem
- De som kan formelt binde et land
 - Statsoverhoder, utenriksminister, statsminister, militær
- Utenrikstjenesten
 - Konvensjon om diplomatisk samkvem:
 - Art. 2. “The establishment of diplomatic relations between States, and of permanent diplomatic missions, takes place by mutual consent.“
- Ministre og embetsmann
 - Deltar ofte direkte i internasjonale forhandlinger

Diplomatiets oppgaver

3(1).The functions of a diplomatic mission consist, inter alia, in:

- (a) Representing the sending State in the receiving State;
- (b) Protecting in the receiving State the interests of the sending State and of its nationals, within the limits permitted by international law;
- (c) Negotiating with the Government of the receiving State;
- (d) Ascertaining by all lawful means conditions and developments in the receiving State, and reporting thereon to the Government of the sending State;
- (e) Promoting friendly relations between the sending State and the receiving State, and developing their economic, cultural and scientific relations.

Wien Konvensjon om diplomatisk samkvem

Konsulatvesenet

- Wien-konvensjon om konsulære forbindelser (1963)
- Hovedrollen er å assistere og beskytte senderstatens borgere i mottakerstaten
- Protokoll til konvensjonen
 - ICJ har jurisdiksjon i tvister
 - *La-Grand saken* (2001) og *Avena-saken* (2004)
 - USA trakk seg etterpå fra protokollen

Kan må bryte diplomatisk forhold?

- Ja,
 - Kenya brøt diplomatiske forbindelse med Norge i 1990 etter kritikk fra Norge
- Men
 - Mildere form av protest er ofte brukt
 - Stenge konsulater (WKDS)
 - Regulere størrelse av ambassader (art. 11 WCDS)
 - Sparke spesifikke diplomater
 - Erklære en diplomat *person non grata* (art. 9)
 - 'Hjemkalle' ambassadør
 - Kalle inn på teppe

UTVISES: Sergei Lavrov sier at flere britiske diplomater vil bli utvist fra Russland. Foto: REUTERS/Mukhtar Kholdorbekov

Russlands utenriksminister: - Vil utvise britiske diplomater

23 russiske diplomater ble nylig utvist fra Storbritannia. Nå svarer Russland.

2. Anerkjennelse av regjeringer?

- Separat fra anerkjennelse av stater
- Hovedregel
 - Effektiv kontroll er nok til å si at en regjering er gyldig
 - *Tinoco-saken* (1919)
 - Det var en coup i Costa Rica men den nye regjeringen hadde effektiv kontroll
 - I følge Justitiarius Taft var det nok, selv om regjeringen var ikke anerkjent av andre stater
- Men anerkjennelse viktig hvis
 - Stat ikke har kontroll
 - Så er anerkjennelse konstitutive (implisitt i *Tinoco-saken*)

Konkurrerende teorier

- Anerkjennelse er konstitutiv
 - 'Tobar doctrine'
 - USA tidligere tilnærming
- Anerkjennelse er alltid deklarativ
 - 'Estrada doctrine'
 - Mexicos tidligere tilnærming

Praksis

- Anerkjennelse er mindre viktigere i dag
 - Mange stater anerkjenner ikke andre stater
 - De vil ikke at deres anerkjennelse blir brukt til å legitimere en annet regjering
- Men den kan ha betydning for diplomatisk samkvem
 - Hvem representere et land f.eks.
 - Se Rt. 1938.804 saken om den nye spanske regjeringen

3. Statlig immunitet

- Jurisdiksjon-spørsmål
 - Kan en stat utvide jurisdiksjon utenfor territorium
- Immunitets-spørsmål
 - Statens jurisdiksjon på territorium er begrenset
- Generalprinsipp:
 - Absolutt immunitet for en stat
 - Staten og representanter er ikke undergitt noen annen stats dom-eller tvangsmakt
 - Prinsippet var utviklet tidlig i sedvanerett og er klar i *Tyskland/Italia-saken*

Teorier om immunitet

- Representative
 - Diplomater er statens agenter
 - Særlig viktig for statlig immunitet (state acts)
- Funksjonell
 - Diplomater må ha frihet til å operere
 - Særlig viktig for personlig immunitet og beskyttelse av embassaden/eiendom

Restriktiv immunitet

- Unntakene har økt
 - Fordi statene er ofte involvert i kommersielle transaksjoner
- Endring begynte allerede i 1950 med en dom i Østerrike
- Konvensjon om immuniteter for stater og deres eiendom (2006): To eksempler →

Art. 10 Commercial transactions

- “ If a State engages in a commercial transaction with a foreign natural or juridical person and, by virtue of the applicable rules of private international law, differences relating to the commercial transaction fall within the jurisdiction of a court of another State, the State cannot invoke immunity from that jurisdiction in a proceeding arising out of that commercial transaction.”
- Totrinns tilnærming:
 1. Er det forretningsmessig?
 2. Hvis ja, er formål av forretningsmessigkarakter?
 - Hvis nei, er det immunitet

Art. 11 Contract of Employment

1. Unless otherwise agreed between the States concerned, a State cannot invoke immunity from jurisdiction before a court of another State which is otherwise competent in a proceeding which relates to a contract of employment between the State and an individual for work performed or to be performed, in whole or in part, in the territory of that other State.
- 2. Paragraph 1 does not apply if: (a) the employee has been recruited to perform particular functions in the exercise of governmental authority; ...

- Rt. 2004 s. 402 (*Sør-afrikansk saken*)
 - Lokal ansatt sjåfør sparket
 - Immuniteten er absolutt i saker om individuelle arbeidsforhold på ambassader
- Men *Cudak-saken (EMD)*:
 - Det sentrale spørsmålet i saken var om inngrepet i Cudaks rett til domstolsbehandling sto i et proporsjonalt forhold til dette formålet (immunitet).
 - EMD knyttet proporsjonalitetsvurderingen opp mot artikkel 11 i Folkerettskommisjonens utkast til konvensjonstekst, senere inntatt i den allerede omtalte FN-konvensjonen om immunitet

- *Mahmadia-saken* (2012)
 - EU-Domstolen
 - Lugarno konvensjon kan også innskrenke immunitet
 - Se artikkel i Canvas

4. Personlig immunitet

Full immunitet

- Statsoverhodet – full immunitet
 - *Djibouti-saken* (2008)
- Utenriksministeren – full immunitet
 - *Yelodia-saken* (2002)
- Tidligere statsoverhodet
 - Ikke klar
 - Saker i USA mot
 - Marocos, Noriega
 - *Pinochet saken* i Storbritannia
 - Unntak for tortur der alle land har ratifisert torturkonvensjon
 - Men praksis etterpå? Se artikkel i Fronter

Pinochet-saken

- Pinochet ble arrestert i London 16. oktober 1998 på begjæring fra en spansk forhørsdommer som krevde generalen utlevert til Spania.
 - Sveits og Frankrike også krevde Pinochet utlevert.
- Overhusets dommerutvalg (nå høyesterett) fant at Pinochet kunne ikke nyte immunitet mot arrestasjon og utlevering, selv om han var tidligere statssjef.
- Det var på grunn av “universell jurisdiksjon” etter inkorporeringen av torturkonvensjon i britiske lovverket.

AFRICA | South Africa Should Have Arrested Sudan's President, I.C.C. Rules

'We Are Here for Your Students': Boko Haram Abduction of More Girls Pressures Nigeria's...

Jacob Zuma to Be Prosecuted on Corruption Charges

Australian Official Calls for Emergency Visas for White South African Farmers

EXCLUSIVE
U.S. Kept Silent About Its Role in Another Firefight in Niger

PAID POST: POMELLATO
A Look at the Women Who Changed History

AFRICA

South Africa Should Have Arrested Sudan's President, I.C.C. Rules

By MARLISE SIMONS JULY 6, 2017

RELATED COVERAGE

Ignoring International Warrants, Sudan's Leader Says He'll Visit Moscow JULY 3, 2017

Rights Groups Stirring Over Sudan President's Travels AUG. 27, 2015

NEWS ANALYSIS

Omar al-Bashir Case Shows International Criminal Court's Limitations JUNE 15, 2015

Omar al-Bashir, Leaving South Africa, Eludes Arrest Again JUNE 15, 2015

Bid by Omar al-Bashir of Sudan to Avoid Arrest Is Tested in South Africa JUNE 14, 2015

Begrenset immunitet

- Diplomater har mye immunitet

- Men noe unntak

Beskyttelse

Article 22 1.The premises of the mission shall be inviolable. The agents of the receiving State may not enter them, except with the consent of the head of the mission.

Article 29 The person of a diplomatic agent shall be inviolable. He shall not be liable to any form of arrest or detention. The receiving State shall treat him with due respect and shall take all appropriate steps to prevent any attack on his person, freedom or dignity.

Article 30 1.The private residence of a diplomatic agent shall enjoy the same inviolability and protection as the premises of the mission.

2.His papers, correspondence and, except as provided in paragraph 3 of article 31, his property, shall likewise enjoy inviolability.

Men:

Article 31

1. A diplomatic agent shall enjoy immunity from the criminal jurisdiction of the receiving State. He shall also enjoy immunity from its civil and administrative jurisdiction, **except** in the case of:
 - (a) A real action relating to **private immovable property** situated in the territory of the receiving State, unless he holds it on behalf of the sending State for the purposes of the mission;
 - (b) An action relating to **succession** in which the diplomatic agent is involved as executor, administrator, heir or legatee as a private person and not on behalf of the sending State;
 - (c) An action relating to any **professional or commercial activity** exercised by the diplomatic agent in the receiving State outside his official functions.

II. Havrett

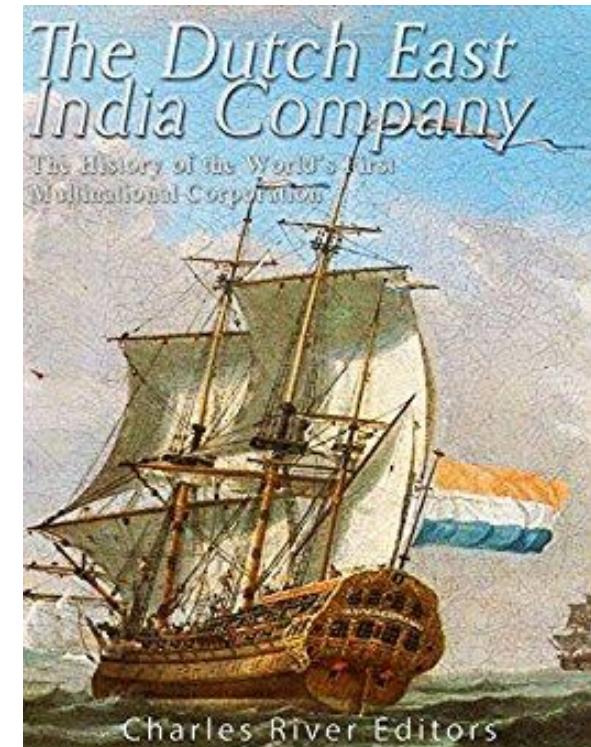
Havdeling

- Havner og indre farvann
- Sjøterritoriet
- Forskjellige spesialsoner
 - Tilstøtende soner, for eksempel tollsone, fiskerisone
- Kontinentalsokkelen
- Økonomisk sone
- Åpent hav (fritt hav)
- Havbunnen

Spenning

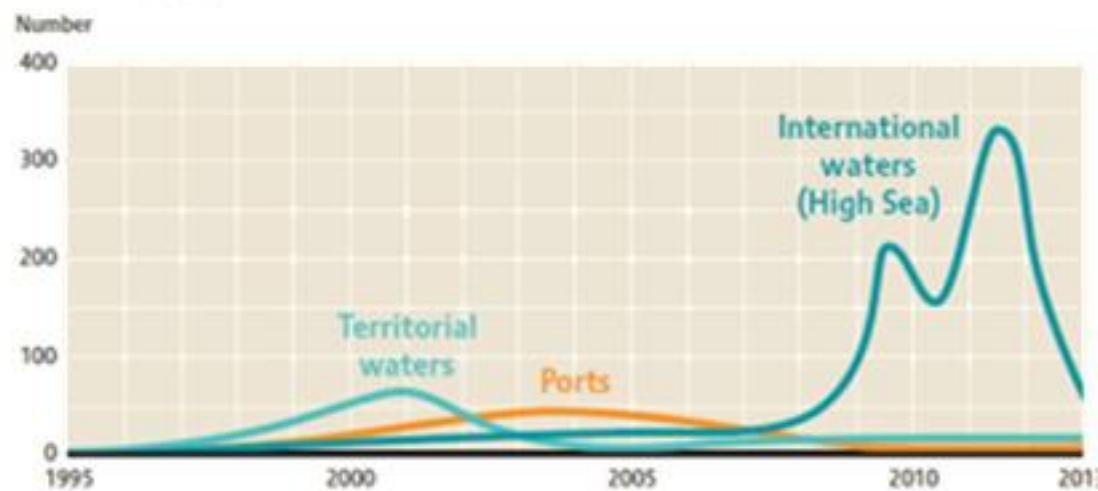
- Konstant spenning mellom «territorialjuridisksjon» og «personaljuridiskon»
- For eksempel:
 - Militær øvelser eller gjennomfart i nærheten av kyststaten
 - Regulering av bruk av havner av utenlandske båter
 - Regulering av åpent havet – fritt men skiper har jurisdiksjon til å implementere folkerett
 - Bruk av mineraler av havbunn – alminnelig ressurs mot teknologisk tilgang

1. Det åpen hav

Attacks by "jurisdiction" in the Western Indian Ocean

THE WILD WEST

Path of the Dona Liberta

From 2011 to 2014, the rusty refrigerated cargo vessel traced the coasts of Africa and Europe, abandoning crew members, abusing stowaways, dumping oil and committing other crimes along the way. Port calls were often the only means of locating the ship, which frequently turned off its required satellite tracking signal.

In recent months, the United States has said that it intends to take a bigger role in high seas governance. “We ignore the oceans at our peril,” [said Secretary of State John Kerry](#), who has pushed for more marine conservation globally and in May brokered a [landmark deal](#) with Russia to regulate trawling in Arctic waters. Mr. Young pressed for urgent action. Asked to describe the world’s oceans today, he said: “Like the Wild West. Weak rules, few sheriffs, lots of outlaws.”

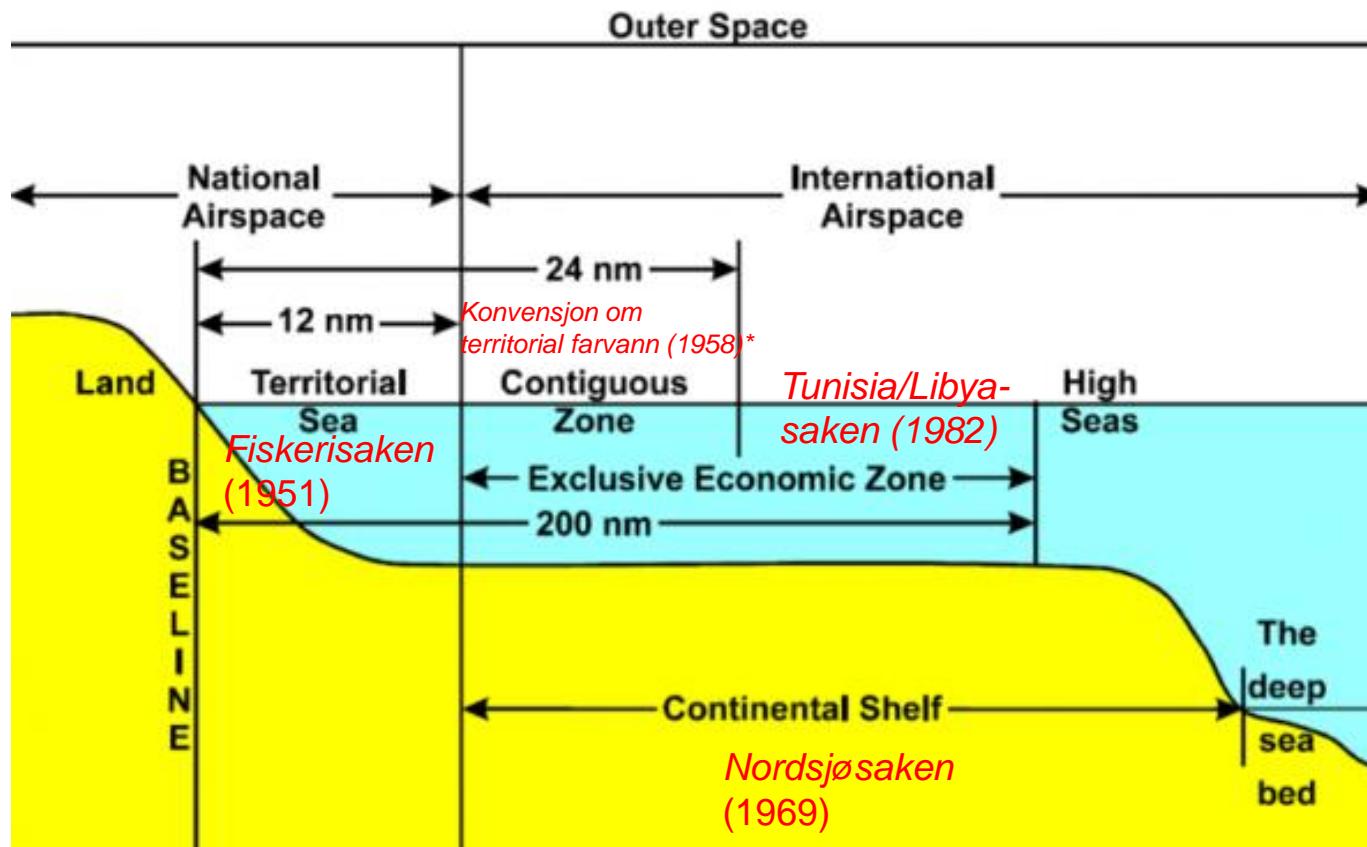
The New York Times

https://www.nytimes.com/2015/07/19/world/stowaway-crime-scofflaw-ship.html?_r=0

Women on Waves

2. Nasjonalisering av åpent hav

- Konsolidert i Havrettskonvensjon ("havs grunnlov")

Oversikt

The 1982
United Nations
Convention on the
Law of the Sea

Havrettskonvensjonen

- Bakgrunn:
 - Fire Genève-konvensjonene 1958
 - Tok ikke høyde for nasjonalisering av havet
- Nytt forsøk
 - Havrettskonvensjon 1982 (men ikke USA)
 - Bestemmelser om havbunnen ble reforhandlet i 1992/3 til å få i-landene inne
 - 168 har ratifisert
- Viktigste bestemmelser
 - Eksklusiv økonomiske sone
 - "Right to innocent passage"

Multilateral Treaties Deposited with the Secretary-General

[Introduction](#)[Status of Treaties](#)[Historical Information](#)[Title Search](#)[Full-text Search](#)[Participant Search](#)

CHAPTER XXI : Law of the Sea

1.	Convention on the Territorial Sea and the Contiguous Zone. Geneva, 29 April 1958
2.	Convention on the High Seas. Geneva, 29 April 1958
3.	Convention on Fishing and Conservation of the Living Resources of the High Seas. Geneva, 29 April 1958
4.	Convention on the Continental Shelf. Geneva, 29 April 1958
5.	Optional Protocol of Signature concerning the Compulsory Settlement of Disputes. Geneva, 29 April 1958
6.	United Nations Convention on the Law of the Sea. Montego Bay, 10 December 1982
6.a.	Agreement relating to the implementation of Part XI of the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982. New York, 28 July 1994
7.	Agreement for the Implementation of the Provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982 relating to the Conservation and Management of Straddling Fish Stocks and Highly Migratory Fish Stocks. New York, 4 August 1995
8.	Agreement on the Privileges and Immunities of the International Tribunal for the Law of the Sea. New York, 23 May 1997
9.	Protocol on the Privileges and Immunities of the International Seabed Authority. Kingston, 27 March 1998

International Tribunal for
the Law of the Sea

Tribunal international
du droit de la mer

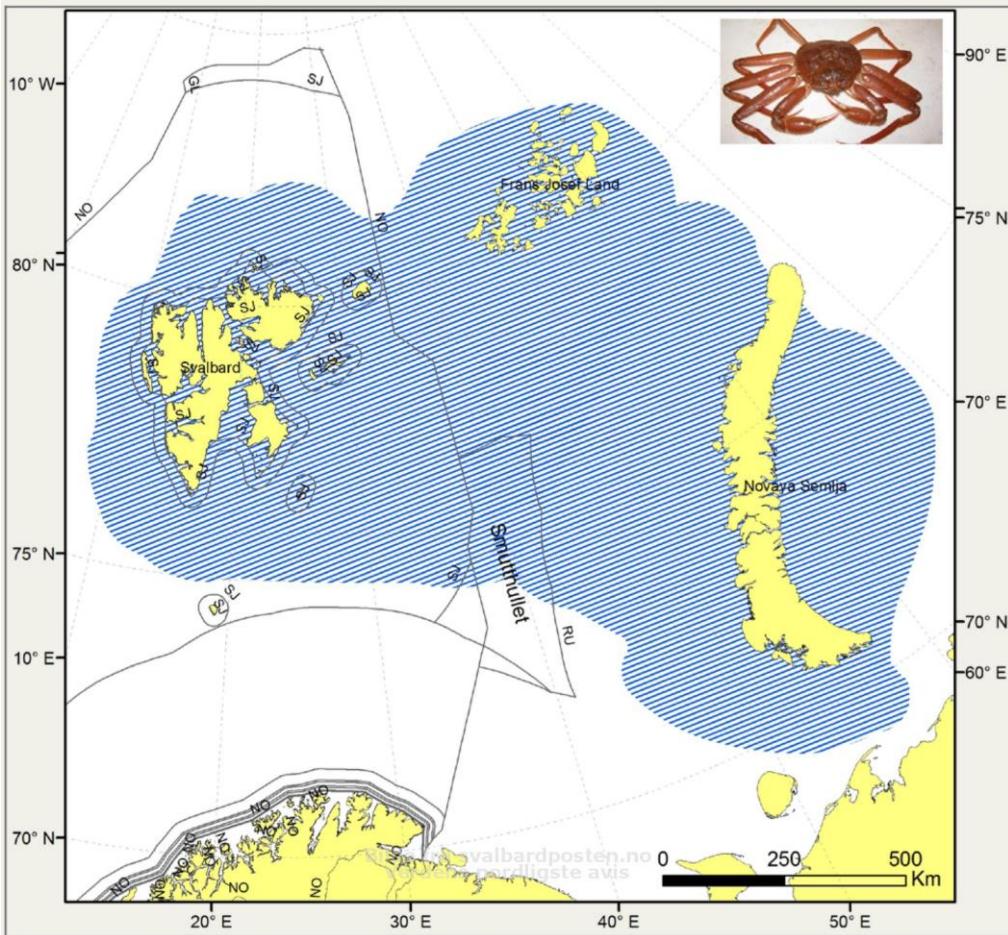
English

Français

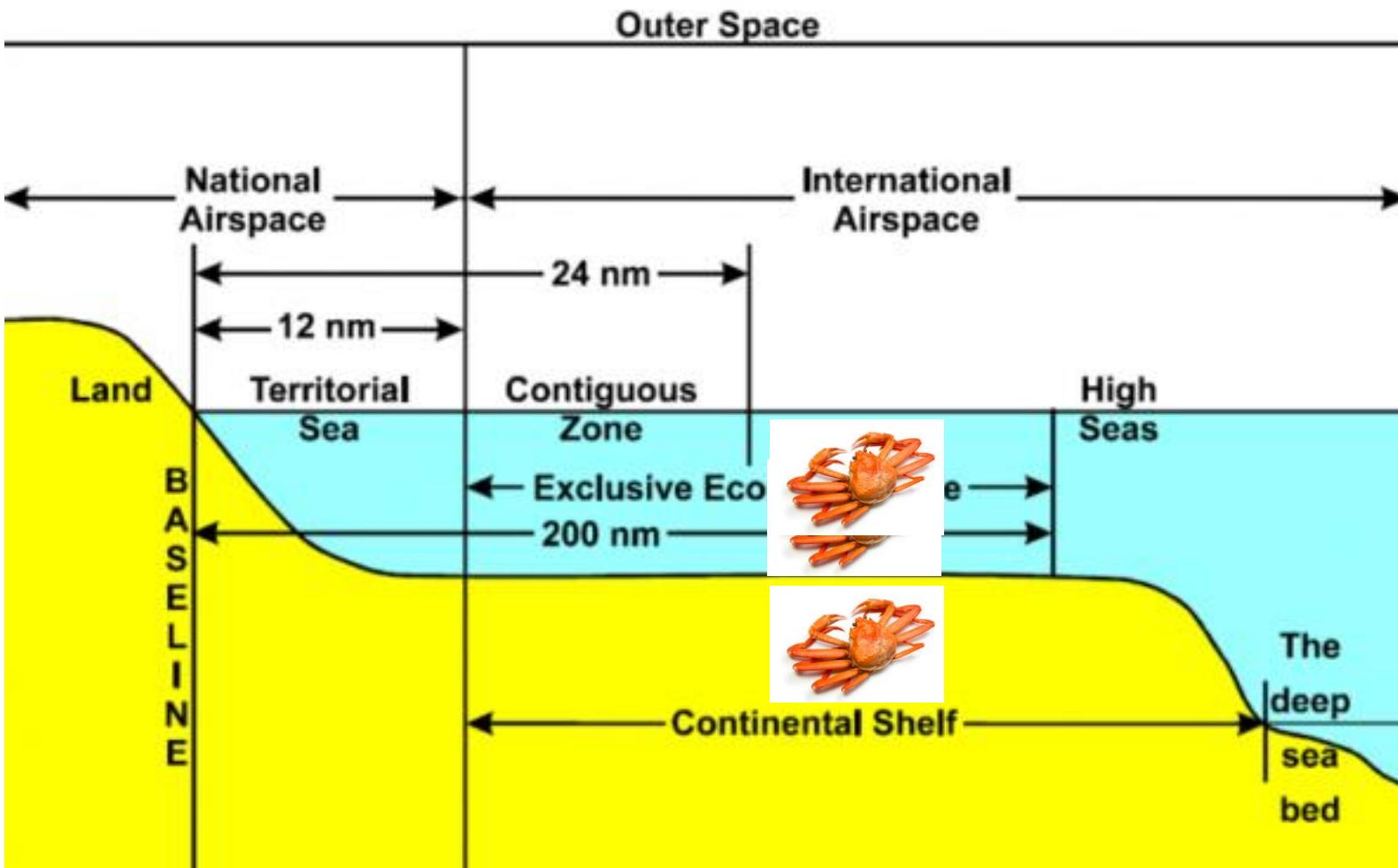
- Opprettet i 1996
- 41 stater har ratifisert
- [Website](#)

Case Study: Snøkrabbe

Fremtidig utbredelse av snøkrabbe i Barentshavet

”Forskerne tror at førstehåndsverdien på snøkrabbefangst vil ligge på mellom to og fem milliarder norske kroner innen 2020”

To regimer

1. Den økonomiske sonen (EEZ)

- Norge har eksklusive fiskerettigheter
- Men Norges EEZ er en del av en bredere avtale med fiskekvoter for forskjellige land
 - *Convention on Future Multilateral Cooperation in North-East Atlantic Fisheries*
 - North-East Atlantic Fisheries Commission (NEAFC)
 - *Så hvis sjøkrabbe er en del av EEZ har Norge ingen eksklusive rett til dem*

2. Kontinentalsokkelen

- Norge hever at de har eksklusiv tilgang til ressurser på kontinentalsokkelen
 - Så kanskje Norge kan ha eksklusiv rett hvis sjøkrabber er en del av kontinentalsokkelen
 - *Men noterer at EU og Russland er uenig om Norge har eksklusivt rett til kontinentalsokkelen dette (tolking av Svalbard traktaten)*

Frikjent for ulovlig snøkrabbefiske

Tingrett i Vadsø - Norge har gitt sin tilslutning til NEAFC Scheme of Control and Enforcement, og plikter dermed å respektere de lisenser og tillatelser som er utstedt i medhold av NEAFCs forvaltningsregime, også på norsk kontinentalsokkel i "Smutthullet". Retten finner det ikke tvilsomt, og det er heller ikke bestridt, at Juras Vilkas drev fangst av snøkrabbe i Smutthullet i henhold til lisens, utstedt i tråd med føringene gitt i NEAFC-konvensjonen og NEAFC Scheme of Control and Enforcement. Retten konkluderer med at det nasjonale forbudet mot fangst av snøkrabbe på den norske kontinentalsokkelen i Smutthullet ikke gjelder i denne saken, i det forbudet strider mot Norges forpliktelser etter NEAFC-konvensjonen og NEAFC Scheme of Control and Enforcement, jf. straffeloven (2005) §

[Se også: Aftenposten](#)

HØYESTERETT: Fangst av snøkrabbe i Smutthullet kan straffes

Høyesterett slår dermed fast at Norge har suveren rettigheter over kontinentalsokkelen i Smutthullet. – En unik dom, sier førstestatsadvokaten.

Erik Lieungh

@ErikLieungh

Journalist

Foto: Stian Strøm / NRK

Publisert 30. nov. 2017 kl. 16:22

Oppdatert 1. des. 2017 kl. 20:28

HØYESTERETT: Statsadvokat Lars Fause, påtale Per S. Johannessen og advokat Oddbjørn Sløning under Høyesteretts behandling av snøkrabbesaken tidligere i høst.

FOTO: STIAN STRØM / NRK

EU mener europeiske fartøyer har rett til å fange like mye snøkrabbe utenfor Svalbard som norske fartøyer. Harde konfrontasjoner er i vente. Foto: Terje Bendiksby / NTB scanpix

**EU mener europeiske fartøyer har rett til å fange like mye snøkrabbe utenfor Svalbard som norske fartøyer.
Harde konfrontasjoner er i vente. Foto: Terje Bendiksby / NTB scanpix**

Nyheter Fiske

EU-oppvask om snøkrabbe

Konflikten med EU om snøkrabbe vil havne i domstolen i Haag hvis ikke Norge kommer tilbake til forhandlingsbordet, advarer EU-parlamentariker Jaroslaw Walesa.